

כתר התורה

ע"ש רבי יצחק אבוחצירא זצוק"ל

רבי יצחק יוסף שליט"א

בית ההוראה הארצי כתר תורה ע"פ פסקי מרן

פרשת במדבר תשפ"ו

העלון השבועי

מאמר השבוע

הרב אברהם רחמים

מתחילים

וכבר נאמרו תירוצים רבים בכך. אולם לפי דברינו נוכל לומר כך. פעמים אדם מבקש לקבל עליו עול תורה או עול מסוים של מצווה, אבל הוא אומר לעצמו: עוד מעט, לא עכשיו הנה רק אסיים את מה שהתחלתי... רק אני אסתדר עם כמה עניינים... ואז מיד, זה הדבר הבא שלי להתחזק בתלמוד תורה, בצדקה, בכבוד הורים ושאר מצוות.

על כך אומר רש"י: אם תקבלו 'עתה' דהיינו עכשיו, ברגע זה, תקבל עליך להתקדם להשתפר עם הקשיים שיש לך, אל תנסה להגיע למצב של שלמות ואז להתחיל. ואתה יודע למה? מפני שזה לא אמור לקרות, החיים מורכבים מקשיים וטרדות שמתחלפים, אומר רש"י: 'לפי שכל ההתחלות קשות' התחלה טובה ואמתית זו התחלה עם קושי. לכן, אל תחכה שהמציאות תשתנה לפי הנוחות שלך אלא אתה תזוהם ותיצור את הנוחות, תזוהם את סדרי העדיפויות תשנה את המוקדם למאוחר ואת המאוחר למוקדם ותתחיל, תדחה את הפרשה של 'קרבן פסח' המדברת בגנותן של ישראל ותקרב את הפרשה של 'מונין בני ישראל בחודש השני'. התורה פותחת בחומש במדבר לא כאשר המציאות הייתה יפה אלא התורה זימנה את המציאות היפה היא התעלמה לרגע מקרבן הפסח שמדבר בגנותן של ישראל ובחרה להתחיל במניין בני ישראל אחר בניית המשכן, כך מתחילים!

זו היא ההבנה מדוע 'ההתחלות קשות'? - הן קשות מפני שבכדי להתחיל צריך לשנות את המציאות הלא נעימה, צריך להרגיש כאילו הכל טוב - למרות שבמציאות לא הכל טוב.

וכך היא דרכה של תורה ההתחלה של הדרך היא, שגם אם יש לך פת במלח ומים במשורה ואתה ישן על הארץ, אין זו סיבה לא להתחיל, גם במציאות זו תקפוץ למים, תרכוש לך חלק בתורה, חלק במצוות שעדיין לא נגעת בהם וכדו' ואם אתה עושה כן 'אשריך בעולם הזה' כיצד?

התשובה פשוטה אחרי שתתחיל 'יערב לך מנאן ואילך' - הדברים יסתדרו מאליהם ולך כבר יהיה קנין בעבודת ה'. הנה, ר' עקיבא התחיל רועה צאן מנודה ומודר הנאה מחמיו ורכושו, וסיים עם עשרים וארבע אלף תלמידים, כאשר חלק גדול מעושרו של חמיו - כלבא שבוע, נהיה רכושו.

כך היו הרבה מחכמי ישראל, התחילו בעוני קבלו עליהם - 'עתה', הם לא חיכו שהגשמיים תאיר להם פנים אלא הם האירו את פניהם על המציאות, פינו מדעתם את הקשיים את כל הגורמים של היסח הדעת וקבלו עליהם את עול התורה, חכמי ישראל שינו את המציאות כדי שההתחלה תהיה יפה, כך זכו לאושר בעולם הזה ובעולם הבא.

נוכה לקבל עולה של תורה ולחוש את עריבותה ומתיקותה תדיר, אמנו!

השבוע אנו פותחים בחומש במדבר, ובדרך קבע כבכל שנה חומש במדבר יוצא בסמוך לחג השבועות חג מתן תורה.

חומש במדבר פותח בפסוק: 'וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִית לְצֵאתְכֶם מִצְרָיִם מִצְרַיִם לְאֹמֶר'. פרש"י, מדובר בשלושים יום אחר הקמת המשכן כאשר הקב"ה ביקש למנות את בני ישראל שוב, בכדי להשרות עליהם שכירתו בדרך קבע.

אמנם אנו מוצאים דבר מעניין, הנה, בפרשת 'בהעלותך' - הפרשה השלישית מחומש במדבר, התורה מדברת בעניין קרבן הפסח. נאמר כך: 'וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִית לְצֵאתְכֶם מִצְרָיִם מִצְרַיִם בְּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן לְאֹמֶר: וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַפֶּסַח בְּמוֹעֵדוֹ: (במדבר ט, א - ג (פרשת בהעלותך))

לכאורה, פרשה זו של קרבן הפסח הינה קודמת לפרשה שבראש החומש, שעניין מניין ישראל אחר הקמת המשכן היה בחודש השני - אייר, ואילו מצוות קרבן הפסח הייתה בחודש הראשון - ניסן. אם כן השאלה מתבקשת מדוע התורה לא פתחה בעניין הפסח קודם.

אכן, רש"י נוגע בנקודה זו ומבאר דבר נפלא. וז"ל: פרשה שבראש הספר לא נאמרה עד אייר, למדת שאין סדר מוקדם ומאוחר בתורה. ולמה לא פתח בזו? מפני שהוא גנותן של ישראל, שכל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר לא הקריבו אלא פסח זה בלבד: (רש"י במדבר ט, א) (פרשת בהעלותך))

הרי לנו כי היינו אמורים לפתוח את חומש במדבר בגנותן של ישראל. אולם הקב"ה בתורה שינה את הסדר הוא רשם את המאוחר לפני המוקדם. ולמה? בכדי שההתחלה תהיה יפה תהיה נעימה, בכדי שההתחלה תדבר על חביבותן של ישראל - 'שמותוך חביבתן מונה אותם כל שעה' - כך מתחילים חומש בדברים טובים! (המתבונן יגלה כי כל התחלה של כל חומש הינה באופן זה ואכמ"ל) מדרך זו נוכל לקבל יסוד נפלא.

בפרשת יתרו אומרת התורה הקדושה, 'וְעַתָּה אִם שְׁמַעְתֶּם קוֹלִי וְשָׁמַרְתֶּם אֶת בְּרִיתִי וְהִיָּתְתֶם לִי סֶגֶל מִכָּל הָעַמִּים כִּי לִי כָל הָאָרֶץ: (שמות יט, ה) פרש"י: ועתה - אם עתה תקבלו עליכם יערב לכם מנאן ואילך, שכל התחלות קשות:

לכאורה מדוע נכתב אם עתה תשמעו - היה לומר 'אם תקבלו עליכם יערב לכם מנאן ואילך' בלי המילה 'עתה'.

עוד נוסף, אומרת המשנה באבות: 'כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה ותשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל ואם אתה עושה כן אשריך וטוב לך אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא... (אבות ו, ד)

והשאלה המפורסמת, הנה ניתן להבין, 'אשריך בעולם הבא' אבל 'אשריך בעולם הזה' - בפת במלח ומים במשורה!?!... כיצד 'אשריך'?

**להקדשת העלון לברכה הצלחה
ורפואה ולעילוי נשמת יקיריכם**
היכנסו לאתר כתר תורה ketertora.co.il
ולחצו על הלינק לתרומה. וכתבו בקשתכם

לשאלות בהלכה חייגו
02-5408030
משעות הבוקר ועד 12:00 בלילה

הרב אלון בן שבת

הלכות חג השבועות

א. בששה בסיון חל יום חג השבועות, לאחר ימי ספירת העומר שנמשכו ארבעים ותשעה ימים, שהם שבעה שבועות, ולכן נקרא חג השבועות. וכמו שנאמר: "שבעה שבועות תספור לך וכו', ועשית חג שבועות לה' אלהיך". ואמרו חז"ל: למה תלה הכתוב יום חג שבועות בספירה, מה שאין כן בשאר מועדות, לפי שכאשר נתבשרו ישראל לצאת ממצרים נתבשרו שהם עתידים לקבל התורה לסוף חמשים יום ליציאתם, שנאמר בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה, נ' יתרה של "תעבדון" במקום תעבדו, לרמז שמקץ נ' יום לצאתם יקבלו התורה בהר חורב, ובצאת ישראל ממצרים מרוב חיבה היו מונים בכל יום ויום: הרי עבר יום אחד, הרי עברו שני ימים, וכן הלאה, מפני שהיה נראה להם כזמן ארוך מתוך חיבתם הגדולה לתורה, והיו מצפים ומייחלים לקבלת התורה, לכך נקבעה הספירה לדורות. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תלן].

ב. יש אומרים שבבילי חג השבועות אין לקדש על הכוס עד שיהיה ודאי לילה, [שהוא כרבע שעה לאחר שקיעת החמה]. שאם יקדש מבעוד יום הרי הוא כמחוסר קצת מיזם מ"ט לספירה, וכתוב: "שבע שבתות" תמימות" תהייה". ויש חולקים ואומרים שאין לחוש לכך, ושכן פשט המנהג לקדש אף מבעוד יום, ולכן לכתחילה נכון להמתין מלקדש עד לאחר שעברו עשרים דקות מהשקיעה, ובפרט במקומות אלו שאפשר לחשוש לדברי האחרונים ולהמתין עד הלילה, שנכון לעשות כן. ומכל מקום בשעת הצורך הרוצה לסמוך על המקילים, ולקדש על הכוס מבעוד יום ולהוסיף מחול על הקודש יש לו על מה שיסמוך. שכן הוא מעיקר הדין, וגם המנהג כן. ובפרט בארצות אירופה וכדומה, שהשקיעה מתאחרת מאד בימי הקיץ, ובני הבית מצטערים לשבת ולהמתין עד הלילה, וגם זה גורם הפרעה לסדר לימוד הלילה בספר קריאי מועד, כפי שנוהגים על פי הזהור הקדוש והאר"י ז"ל, שיש להקל להם לקדש ולסעוד מבעוד יום. ואם אפשר טוב שימתינו עד תחילת השקיעה, באופן שהשמש מתכסית מעינינו, ואז יקדשו ויסעדו. וטוב שיאכלו כזית לחם בצאת הכוכבים, ועליהם תבוא ברכת טוב. [יחזקאל חלק ו' סימן ל'. שו"ת חזון עובדיה חלק א' סימן א'. יביע אומר חלק ד' או"ח סי' ו' סק"ה. הליכות עולם חלק ב' עמוד ג].

ג. מותר להתפלל ערבית בשבועות מבעוד יום לפני הלילה, כנהוג בכל יום, ואין צריך להזהר בזה להתפלל רק לאחר צאת הכוכבים. שרק לגבי הקידוש טוב להחמיר כנוצר. [שם].

ד. הדבר ברור שמי ששכח לברך בחג השבועות ברכת שהחיינו, אינו יכול לברך ברכה זו לאחר החג, אף לא בתוך שבעה ימים שאחר החג. [חזון עובדיה על הלכות פסח עמוד קלד].

ה. בבילי חג השבועות, מותר לאכול הפת עם סלט ירקות ומיני חמוצים. ואין בזה קפידא. [יחזקאל חלק ד' סימן לו סק"ג].

המשך בעמ' 3

הרב יצחק אלון

פועל שעבד יותר קשה ממה שסוכם עימו

שאלה ראשונה: שרה נשכרה לעבודה כגננת, ומכיון שנרשמו לגן יותר מעשרים ילדות, המנהלת סיכמה איתה שהיא תשכור לה עוזרת. למעשה, במשך כמה חדשים לא הצליחה המנהלת למצוא עוזרת, ולכן הגננת התאמצה מאוד בעבודה עם כל הילדות לבדה. עתה הגננת מבקשת שהמנהלת תוסיף לה על החודשים הללו את מה שהיא הייתה צריכה לשלם לעוזרת, שהרי בזמן זה היא עשתה בעצמה את העבודה של העוזרת. אך המנהלת טוענת שהיא ניסתה להשיג עוזרת, ולא הצליחה, ולכן היא מוכנה להוסיף קצת על שכרה של הגננת, אך לא ממש את כל המשכורת של עוזרת.

ושאלה שניה האם הגננת הייתה יכולה להפסיק לעבוד, בטענה שהמלאכה קשה מדי, גם אם ירצו לשלם לה תוספת שכר על קושי העבודה?

המנהל והגננת פנו לרב על מנת שיעשה ביניהם בוררות מה הרב ענה להם?

תשובה לשאלה הראשונה: מכיון שזה מורכב אחלק את זה לכמה חלקים. ברמת העיקרון פועל שעבד עבור בעל הבית, בעל הבית חייב לשלם שכרו, אף אם לא סיכם עמו מראש שיעבוד ויקבל שכר. אלא שיש בדבר זה כמה חילוקי דינים כדלהלן.

(1) פועל שהתאמץ מעצמו ועשה מלאכה יפה יותר, בעל הבית אינו חייב לשלם שכרו (ש"ך סי' שלב ס"ק יא).

(2) אם עשה מלאכה שאינה מוטלת עליו, אם בשעת עשיית המלאכה לא התכוון לבקש עליה תשלום נוסף, הרי שתוספת מאמץ זו הוא נתן במתנה לבעל הבית, והוא אינו רשאי לתבוע עליה תשלום (נתה"מ סי' יב סק"ה). ולכן אם יש אומדנא שהתכוון לעבוד בחינם, ורק עתה שנפלה קטטה בינו ובין בעל הבית הוא תובע את שכרו, אין בעל הבית חייב לשלם לו (סי' רמז סעי' יז).

אמנם אם אין הוכחה שמחל, אף שלא תבע את שכרו זמן רב, בעה"ב חייב לשלם לו. שיתכן שמה שלא תבע הוא מפני שהתבייש, או שלא רצה שבעה"ב יכעס עליו. (שו"ת חתם סופר חו"מ סי' קיט, הובא בפתחי תשובה סי' רמז ס"ק ד, ופתחי חושן שכירות פ"ח הערה עב).

(3) אם בעל הבית הכביד את עבודתו על הפועל, והפועל לא מחה, והמשיך לעבוד, נחלקו האחרונים אם אמרין שהפועל מחל על התוספת (ט"ז סי' שח סעי' ז, ורע"א שם בשם הב"ח). ולכולי עלמא, אם לא ידע הפועל שבעל הבית הכביד את עבודתו יותר ממה שסיכם עמו, הרי אין כאן מחילה, ובעל הבית חייב לשלם לו על התוספת (עיין נתה"מ סי' קעז ס"ק ד).

בנידו"ד הגננת והמנהלת ידעו מראש שהעבודה כבדה יותר מההתחייבות של הגננת (יותר ילדות מהראוי לגננת אחת), ולכן המנהלת אמרה שהיא תביא לה עוזרת גן. ומקרה דומה נידון אצל המהרשד"ם (חו"מ סי' שעב, ציינו הש"ך סי' שלב ס"ק ה), באדם שנשכר על ידי 'חברת תלמוד תורה' להכין בגדים לתלמידים, ולמרות שסיכמו עמו שיעמידו לו עוזר למלאכתו, לא העמידו לו, והוא טרח ויגע בעצמו בהכנת כל הבגדים. והמהרשד"ם פסק, שהדבר פשוט שהנהלת 'חברת תלמוד תורה' חייבים לשלם לו את כל מה שהיו צריכים לשלם לאותו עוזר אם היו שוכרים אותו, שהרי מראש סיכמו שישכרו עבורו עוזר, ונמצא שהוא עבד ועשה בעצמו גם את עבודתו של העוזר. אמנם יש פוסקים שחלקו עליו, וציידו שצריך לשלם לו כמה שהיה עולה לשכור פועל אחד, שיעשה את כל העבודה ביחד, שזה מן הסתם פחות ממה שעולה לשכור פועל ועוזר לפועל, ואף שסיכמו עמו לשכור לו עוזר, זה לא מהני אלא להוכיח שלא

המשך בעמ' 5

ו. פשט המנהג בכל תפוצות ישראל להיות נעורים כל הלילה בליל חג השבועות ולעסוק בתורה, עד עלות השחר, וכמו שכתוב בזוהר הקדוש: "חסידים הראשונים לא היו ישנים בלילה הזה, והיו עוסקים בתורה, ואומרים: בואו לנחול מורשה קדושה לנו ולבנינו בשני העולמות". וכן אמרו עוד בזוהר הקדוש: "כל אלו שמתקנים התיקון בלילה הזאת ושומרים בו, כולם יהיו רשומים וכתובים בספר הזכרונות, והקדוש ברוך הוא מברך אותם בשבעים ברכות וכתרים של עולם העליון". והסבירו האחרונים, שהטעם למנהג זה בליל חג השבועות, לפי שבשעת קבלת התורה היו ישראל נרדמים כל הלילה, והוצרך הקדוש ברוך הוא להעיר משנתם על ידי קולות וברקים שהיו לפני מעמד הר סיני. ולכן צריכים לתקן הדבר על ידי שנעמוד על המשמר בלילה הזה ונעסוק בתורה כל הלילה. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תלח].

אין מנהג זה אלא לאנשים ולא לנשים. [שו"ת רב פעלים חלק א' בסוד ישרים סימן ט].

ז. מהיות טוב נכון לחוש לדברי רבותינו המקובלים, וללמוד בליל שבועות את התיקון שנתקן ונסדר על פי הזוהר והמקובלים, ונדפס בספר קריאי מועד לחג שבועות, בכנופיא ובחבורה, ולהעדיף סדר לימוד זה על פני לימוד בתלמוד ובפוסקים. ומכל מקום אברכים ובני ישיבות שחשקה נפשם לעסוק בגמרא בלילה הזה בשקידה ובהתמדה, אין למחות בידם, שיש להם על מה שיסמכו. ויש שנהגו ללמוד בספר המצוות להרמב"ם. ואם רוב הציבור קוראים התיקון אין ראוי ליחידים לפרוש מהם וללמוד תלמוד או רמב"ם. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תלט. יחזה דעת חלק ג' סימן לב].

ח. יש להזהר מלדבר דברים בטלים בלילה הזה, ולא יאבד זמן יקר זה בשיחה בטילה. ויושב בטל כישן דמי. ועל פי הקבלה אין לקרות משנה בלילה זו. ולפני נקודת חצות הלילה יש לקרות קריאת שמע, בפרט לאלה שהתפללו ערבית מבעוד יום. ואם יש תלמיד חכם בין החבורה טוב ונכון שיבאר לקהל דברי הגמרא והמדרש ותר"ג מצות, דבר דבור על אופניו, בדברי אגדה המושכים את הלב, כדי שלא יבואו להתנמנם. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תמ].

ט. העוסקים בתורה בלילה, ומגיישים להם מדי פעם בפעם במשך הלילה תה או קפה, אפילו שהו בינתיים יותר משעה ומחצה, שיש בזה יותר מכדי שיעור עיכול המזון, אינם צריכים לחזור ולברך על כל כוס וכוס, אלא די בברכה אחת, והיא פוטרת את הכל. וטוב שיכוין דעתו לפטור בברכתו הראשונה כל מה שיביאו לפניו לאחר מכן. ואם יצא לחוץ מפתח בית הכנסת או בית המדרש, אפילו הניח מקצת חברים, ואחר כך חזר, צריך לחזור ולברך, ששינוי מקום נחשב להיסח הדעת.

י. אין לברך ברכות התורה אלא עד אחרי עלות השחר, שהוא שיעור מהלך ארבע מילין לפני הנץ החמה, דהיינו שבעים ושתים דקות קודם הנץ, ושיעור זה משערים בשעות זמניות, (ומה שנכתב בלוחות מסוימים שיעור אחר על זמני עמוד השחר, אינו מכוון לדעת מרן והפוסקים שאנו הולכים בעקבותיהם. ואכמ"ל). [ילקוט יוסף חלק א' עמוד קלו. שארית יוסף חלק א' עמוד תפב].

יא. מנהגינו שגם הניעורים בלילי שבועות מברכים ברכות התורה. ויש מתחסדים לשמוע ברכות התורה ממי שישן בלילה שינת קבע, אבל המנהג הפשוט שאף הניעורים כל הלילה מברכים ברכות התורה אחר עלות השחר, ובמקום מנהג אין לומר "ספק ברכות להקל". [ביע אומר חלק ה' סימן ו. יחזה דעת חלק ג' סימן לג].

יב. מנהגינו לברך כל ברכות השחר, חוץ מברכת על נטילת ידיים ואשר יצר. ואם הוצרך לנקביו מברך אשר יצר. (אבל לא ברכת על נטילת ידיים). [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תמא].

יג. יתגבר כארי בתפלת שחרית לבל יתן שינה לעיניו ולעפעפיו תנומה, שלא יצא שכרו בהפסדו אם יישן בשעת קריאת שמע ותפלה. [ואסור ללכת לישן תוך חצי שעה לפני עמוד השחר והלאה (שו"ת בנין עולם סימן א'. ע"ש)]. וכן יזהר בשעת קריאת התורה, שהיא פרשת עשרת הדברות, לבל תחטפנו שינה, וכבר אמרו חז"ל: אמר הקדוש ברוך הוא לישראל, בני היו קוראים פרשת עשרת הדברות בכל שנה ושנה (בחג השבועות), ואני מעלה עליכם כאילו אתם עומדים לפני הר סיני ומקבלים את התורה. [שבאותו יום זמן מתן תורה מתעוררת אותה הארה קדושה של המעמד הנשגב והנורא של אבותינו במעמד הר סיני. קל וחומר ממה שאמרו במדת פורענות בתוספות סוטה יד. וראה בילקוט יוסף מועדים הלכות שבועות].

יד. יש הנוהגים לעמוד על רגליהם בשעת קריאת עשרת הדברות, ואין זה מנהג נכון, כי יש לחוש פן יאמרו שדוקא תורה זו מן השמים ולא השאר חס ושלום, ונותנים יד לפושעים בזה. [וכמו שאמרו כיו"ב בגמרא ברכות (יב.), שבטלו לומר קריאת עשרת הדברות בצבור בכל יום, מפני תרעומת המינים, ופי' רש"י שלא יאמרו לעמי הארץ אין שאר התורה אמת ח"ו, ותדעו שהרי אין קוראים אלא מה שאמר הקב"ה ושמעו מפיו בסיני. ע"כ]. ויש למחות בנהגים כן, ומכל שכן במקום שיש שם תלמידי חכמים שיושבים בשעת קריאת עשרת הדברות, שיש למחות במי שעומד, משום יוהרא. [ילקוט יוסף מועדים שם. חזון עובדיה על הלכות יום טוב הלכות שבועות].

טו. אם העולה לתורה בפרשת עשרת הדברות הוא אביו או רבו, ועומד לכבודם, יעמוד מיד עם עלותם לקרות בתורה, שעל ידי כך ניכר הדבר שעמידתו אינה משום עשרת הדברות, אלא משום כבוד אביו או רבו, ובזה אין כל חשש. וכן מי שנמצא בבית כנסת שהקהל עומדים על רגליהם בשעת קריאת עשרת הדברות, ואם ישאר לשבת אף על פי שעושה כדון מכל מקום יש חשש שמא יראה כמזלזל ח"ו, נראה שיש להורות לו להקדים ולעמוד מתחילת הקריאה של העולה לעשרת הדברות, ונמצא שאין כאן פתחון פה למינים, כיון שכבר הקדים לעמוד בכמה פסוקים קודם עשרת הדברות. ואין לגבאי העורך את מכירת המצוות להכריז במכירה "שזו פרשה חשובה". [ביע אומר חלק ב' סימן טז סק"ג חיו"ד. יחזה דעת חלק א' סימן כט. וחלק ו' סימן ח].

טז. נוהגים לשטוח עשבי בשמים ושושנים בבתי הכנסת ובבתים לכבוד חג השבועות, זכר למה שאמרו חז"ל (שבת פח:): כל דיבור שיצא מפי הקב"ה נתמלא כל העולם כולו בשמים, שנאמר "שפתותיו שושנים נוטפות מור עובר". וכן נוהגים להעמיד ענפי אילנות בבית הכנסת ובבתים, לרמוז למה שאמרו חז"ל (ראש השנה טז.) בעצרת נידונים על פירות האילן. ואף על פי שיש מפסקים על מנהג זה, הנח להם לישראל שמנהגם תורה, ובפרט שמנהג זה קדום ונזכר בדברי חז"ל. [שו"ת יביע אומר חלק ג' סימן כד חיו"ד. יחזה דעת חלק ד' סימן לג].

יז. במקומות שנוהגים בחג שבועות לחלק בשמים של ריח טוב אחר שהצבור התחיל ברוך שאמר, אינו מנהג טוב. [כה"ח סי' תצד אות נז].

המשן בעמ' הבא

מטרות העמידה

קמחא
דפסחא

לימוד
שירת
הבקשות
לילדים

בית
הוראה

לימוד
טעמי
המקרא

כולל
אברכים

יח. אין להתענות ביום חג השבועות אפילו תענית חלום. [דרשות מהרי"ל. שכנה"ג]. משום דאי לאו ההוא יומא כמה יוסף איכא בשוקא. [כה"ח סי' תצד אות לח]. והרמ"ק היה עוסק בחכמת האמת ביום חג השבועות, ולכן אם יש לו יד בקבלה ילמוד האדרא או זוהר. [כה"ח אות לו].

יט. נוהגים לאכול מאכלי חלב בחג השבועות, וכן יש נוהגים לאכול דבש וחלב, לרמוז על מתן תורתנו שנמשלה לדבש וחלב, שנאמר דבש וחלב תחת לשונך. ויש נותנים טעם למנהג מאכלי חלב בחג השבועות, מפני שבעשרת הדברות נתגלו לאבותינו כל חלקי התורה ומצותיה, וכמו שכתב רב סעדיה גאון, שבעשרת הדברות כלולות כל מצוות התורה, וכשירדו מאצל הר סיני אל בתיהם לא מצאו מה לאכול תיכף, וזאת מאכלי חלב, כי לבשר היו צריכים הכנה רבה, לשחוט בסכין בדוק בלי פגם כאשר צוה ה', ולנקר החלב וגיד הנשה, ולמלוח הבשר ולהדיחו, ולבשל הבשר בכלים חדשים, כי הכלים שהיו להם מקודם, שבישלו בהם תוך מעת לעת, נאסרו מפני המאכלים שנתבשלו בהם קודם מתן תורה, שלא היו כשרים לאכילה לאחר מתן תורה. ובלאו הכי לכולי עלמא תורה ניתנה בשבת [המועדים בהלכה]. ולכן היו זקוקים למאכלי חלב. ואנו עושים זכר לזה. (משנה ברורה סימן תצד ס"ק יב). ובספר תורת חיים (לבבא מציעא פו:) כתב הטעם שאוכלים מאכלי חלב ביום מתן תורה, על פי האגדה, שכשבא הקב"ה ליתן את התורה לישראל קיטרגו עליהם המלאכים, כי רצו לקבל את התורה לעצמם, אמר להם הקב"ה בכולהו זמנין מקטרגין עליהון, ואתון בשעתא דאתיתו לגבי אברהם אכילתו בשר וחלב, שנאמר "ויקח חמאה וחלב וכן הבקר אשר עשה", ואילו תינוק של ישראל אינו אוכל בשר וחלב ביחד, מיד הלכו להם בפחי נפש. ולכן נוהגים לאכול מאכלי חלב ביום מתן תורה, ואחר קינוח והדחה אוכלים בשר, שיראו המלאכים שאנו נזהרים יפה בדיני בשר וחלב וכו'. וכן כתב בספר בגדי שש. [וע"ע בשו"ת נודע ביהודה תנינא (חיו"ד ס"ס סד). ובילקוט הגרשוני. ובשו"ת ברכת יוסף לגדא סימן כ. ילקוט יוסף מועדים עמ' תמד].

כ. צריכים להזהר שלא לאכול מאכלי חלב אחר בשר כי אם כעבור שש שעות, וכתורה יעשה, וגם בחג השבועות יש לזהר בזה, ודלא כמו שכתב שבחג השבועות יכולים להקל יותר. ומנהגינו לאכול תחלה מאכלי חלב, ואחר קינוח והדחה כמשפט, אוכלים מאכלי בשר. [ילקוט יוסף איסור והיתר כרך ג' סימן פט].

כא. מצוה לאכול ביום טוב בשר בהמה לקיים בזה מצות שמחת החג, שאין שמחה אלא בבשר בהמה, ואף על פי שעיקר המצוה בבשר בהמה, מי שאינו יכול לאכול בשר בהמה מטעמי בריאות או כשרות, יכול לקיים מצות שמחה בבשר עוף. וכן ישתה יין לשמחת החג. אבל לא ימשך יותר מדאי אחר הבשר והיין, וכן ימנע משחוק וקלות ראש, לפי שאין השחוק וקלות ראש שמחה אלא הוללות, ולא נצטוונו אלא על שמחה, שיש בה עבודת היוצר יתברך שמו. (הרמב"ם הלכות יום טוב פ"ו ה"כ, ומרן בשלחן ערוך סימן תקכט סעיף ב וסעיף ג). [יחזה דעת חלק ו' סימן לג].

כב. מצוה לשמח את הנשים בראוי להן, דהיינו בגדים ותכשיטים נאים. ואת הקטנים בראוי להם, בקליות ואגוזים מגדנות וממתקים.

כג. אין מרקדים ואין מספקים ביום טוב, גזרה שמא יתקן כלי שיר (ביצה לו:). וכל שכן שאסור להשתמש בכלי נגינה להשמיע קול שיר ביום טוב, וכן אסור להפעיל טייפ או מחשב מערב יום טוב כדי להשמיע ביום טוב תקליטים של שירים ומנגינות, ויש למחות במי

שמיקל בזה, כי אין לו על מה שיסמוך. ומכל שכן שאסור להקליט שירים בטייפ רקורדר ביום טוב, אפילו היתה המכונה ערוכה מבעוד יום. אלא ישמחו ביום טוב בדברים המותרים, וכגון לשורר בפה שירות ותשבחות פזמונים ופזמונים אשר יסודתם בהרי קודש. (עין ערכין יא.). [ילקו"י מועדים עמוד תמה. וראה עוד בילקו"י שבת כרך ה'. ובשו"ת יבי"א חלק ג' סימן כט].

כד. מנהג נכון לקרות מגילת רות בחג השבועות בלא ברכה. ושליח צבור ספרדי העובר לפני התיבה במנין אשכנזי, אינו רשאי לברך "על מקרא מגילה" כמנהגם, אלא אחד מהקהל יברך והוא יקרא. ומכל מקום אם עבר וברך מוציא אותם ידי חובת הברכה, ואינם צריכים לחזור ולברך. אבל ספרדי שנודמן בבית כנסת של אשכנזים בתענית ציבור במנחה, והזמין להליית שלישי שצריך להפטיר לפי מנהגם, אף על פי שנכון להתחמק מלעלות לספר תורה, אם כבר קראוהו בשמו, יעלה ויפטיר בברכות. [יביע אומר ח"א סי' כט. ילקו"י מועדים עמ' תמה].

כה. אסור להתענות ביום אסרו חג של שבועות, וכן אסור להספיד בו. [כן כתב בכף החיים (סימן תצד ס"ק מח) בשם תשובה מאהבה]. ויש אומרים שהוא הדין בכל אסרו חג. ויש מקומות שנוהגים שלא לעשות מלאכה ביום אסרו חג. והרי זה כדברים המותרים ואחרים נהגו בהם איסור שאין אתה רשאי להתירם בפניהם. אבל במקומותינו נהגו להקל בזה. ונוהגים להרבות קצת באכילה באסרו חג. (סוכה מה: והרמ"א בהגה סוף סימן תכט).

כו. מנהג הספרדים שלא לומר תחנון ונפילת אפים, ומזמור יענך ה' ביום צרה, ומזמור תפלה לדוד, מיום ר"ח סיון עד יום י"ב בו, ועד בכלל, מפני שחג השבועות יש לו תשלומין כל שבעה. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תמו. חזון עובדיה יום טוב עמוד שכט].

כז. הנותן ספר תורה לבית הכנסת ביום חג השבועות, הרי הוא כאילו מקריב מנחה חדשה לה' בזמנה. ומותר להוציאו מרשות היחיד שלו, להעבירו ברשות הרבים, בשמחה וברוב עם אפילו במקום שאין שם עירוב לרשות הרבים, הואיל ויש בזה צורך מצוה. וטוב שיקראו בו בבית הכנסת לפחות פסוק אחד, כדי שתהיה ההוצאה לצורך. [ילקו"י שם. חזו"ע יו"ט עמ' שכא].

כח. ישתדל לעסוק בתורה ביום החג, וכמו שאמרו (בפסחים סח:) חציו לה' וחציו לכם. ויש להזהיר את ההמון שלא יעבירו את היום בשינה, ויקבעו זמן ללמוד גם ביום טוב עצמו, אחר שינוחו מהלימוד של הלילה. ומנהג ישראל לקרות אזהרות שישד מהר"ש בן גבירול וכיוצא בזה. ויותר נכון ללמוד בספר המצות של הרמב"ם, מצות עשה ומצות לא תעשה, דסלקי אליבא דהלכתא (ברכי יוסף סימן תצד ס"ק י). ונכון גם כן לקרות בספר תהלים, כי פטירת אדונינו דוד המלך היתה ביום חג השבועות. [וכמבואר בירושלמי פרק ב' דחגיגה הלכה ג, והובא בתוס' חגיגה יז. ד"ה אף. ועין בשבת ל. ובשו"ת ברית יעקב (סימן כו)].

כט. ישתדל לחדש איזה חידוש בתורה בבאיור דברי הראשונים, והוא סימן טוב להתחיל לחדש ביום מתן תורה לכל השנה. ואם אינו בר הכי, ישתדל לשמוע חידוש שלא ידע קודם. [ילקוט יוסף מועדים שם].

בברכה

בית ההוראה כתר תורה

מטרות העמידה

קמחא
דפסחא

לימוד
שירת
הבקשות
לילדים

בית
הוראה

לימוד
טעמי
המקרא

כולל
אברכים

התכוון להתאמץ יותר בחינם, אבל אין סיבה שישלמו לו כמו לשני פועלים, כאשר אפשר לשכור פועל אחד שיהיה מוכן להתאמץ יותר. (פתחי חושן שכירות פ"ח הערה לד, וספר דבר למשפט, שכירות פועלים, סי' יג ס"ק ח) אגב אורחא הוסיף הפתחי חושן, שבמקרה של המהרש"ד"ם הפועל עשה תוספת ניכרת למלאכה, שהרי עשה כמות בגדים יתירה ממה שסיכמו עמו לעשות לבדו. אך אפשר שפועל שרק התאמץ יותר במלאכתו אינו בכלל זה. ויש פוסקים שדחו ואמרו שאם סיכמו עמו מראש שישכרו לו פועל כיון שהמלאכה כבדה, הרי זה כתוספת עבודה ניכרת. (עיין בספר משפט הפועלים עמ' קכו, ומשפטי החושן שכירות עמ' רסו-רסז). ולכן למעשה אם היה אפשר לשכור גננת אחת שתסכים להתאמץ וללמד כמות כזו של ילדות בתוספת תשלום, המנהלת תוכל לשלם לך רק את מה שהייתה משלמת לאותה הגננת.

תשובה לשאלה השנייה: אם הגננת רוצה לעזוב את מלאכתה, ואינה תובעת תשלום אלא על מה שעבדה, אזי היא רשאית להפסיק, והמנהלת חייבת לשלם לה כל שכרה, אף אם לא תימצא לשכור עתה גננת אחרת אלא ביוקר, מכיון שהתחייבה בפירוש למצוא לה עוזרת ולא מצאה, הרי הפסקת העבודה היא מחמתה, ולא מחמת הגננת, ואינה יכולה לנכות לה ממה שעשתה (נתי"מ סי' שלג ס"ק ז). אמנם אם הגננת תובעת שהמעסיקה תשלם לה גם להבא, עד שתמצא להישכר למלאכה אחרת שהרי היא הטעתה אותה, ושכרה אותה למלאכה כבדה יותר ממה שאמרה לה, ונמצא שהזיקה בכך שלא יכלה להישכר במקום אחר, ועוד שכבר התחילה בעבודה, והרי זה כפועל שהתחיל לעבוד וחזר בו בעל הבית, מצינו בזה מחלוקת הפוסקים. יש הסוברים שהכבדת המלאכה הרי זה כאילו המעביד חזר בו, והוא צריך לשלם לפועל עד שימצא להישכר במקום אחר. אמנם על התקופה שהפועל לא עבד, משלם רק כ'פועל בטל', והיינו כמה שהיה הפועל מוכן לפחות משכרו, בכדי שלא יצטרך לעבוד. (עיין סי' שלה סעי' א), ויש הסוברים שאם בעל הבית מוכן לתת לפועל מלאכה כבדה בתוספת תשלום (או שהוא מוצא להישכר כך במקום אחר), אין בעל הבית חייב לשלם לו להבא (סי' שלג סעי' ב, וסי' שלה סעי' א), שמסתבר שפועל מוכן לעבוד קשה יותר, ולהשתכר יותר, ולכן אין זה נחשב שבעל הבית חזר בו, ולא ניזוק הפועל בהכבדת העבודה (ערוך השולחן סי' שלה סעי' ג. וראה פתחי חושן שכירות פרק י הערה יג) וגם אם אין בעה"ב בעצמו נותן לו את העבודה, אלא שמוצא להישכר לעבודה קשה יותר במקום אחר, לא התחייב בעל הבית בקנין תחילת העבודה אלא שלא יחסר לו ממה שפסק, וכיון שיכול להישכר במקום אחר, נמצא שלא חסר לו. (חזו"א ב"ק סי' כג ס"ק ה). והאחרונים הכריעו כדעה זו (ערוך השולחן סי' שלג סעי' ב, וסי' שלה סעי' ג). ועיין בש"ך (שלג ס"ק יג) שכתב שאפשר שאין כאן מחלוקת. אמנם כל זה אם המעביד רוצה לתת לפועל מלאכה שדרך פועלים להישכר לה בתוספת שכר, אבל אם זו מלאכה קשה מאוד, שאין הדרך להישכר לה כלל, הרי זו חזרת בעל הבית, והוא חייב לשלם את שכרו של הפועל עד שימצא עבודה הראויה לו (חזו"א).

בברכה יגאל אלון ס"ט.

שורי המאה פ' המדרח

הרב יוסף חיים בן שבת

רבי דוד בן זמרא - הרדב"ז

רבי דוד בן זמרא, המכונה בפי כל "הרדב"ז". נולד בספרד סמוך לגירוש (רל"ט, 1479). בגיל שלוש עשרה, בגירוש, עבר עם משפחתו למרוקו. מאוחר יותר הגיע לצפת ולירושלים, אך בעקבות הפרעות והמצב הכלכלי הקשה עבר למצרים, שם כיהן ארבעים שנה כאב בית דין וכראש הישיבה. לאחר מכן חזר לירושלים ומשם לצפת. בצפת התקרב לבית יוסף ולמבי"ט שהעריכוהו מאוד. הרדב"ז זכה לאריכות ימים ושנים, ונפטר בצפת בשנת של"ד (1574) בהיותו בן תשעים וחמש שנים.

ר' דוד כתב מספר חיבורים שאינם מוכרים כל כך כמו, כללי הגמרא. מצודות דוד ועוד. אולם, שמו התפרסם בעיקר בגלל חיבורו הגדול: **שו"ת הרדב"ז**.

תשובות הרדב"ז לאלפיהן מגוונות מבחינת הנושאים בהם הן עוסקות. ונביא כאן שתי דוגמאות מעט מאוד מזעיר מתוך תורתו.

א. לרדב"ז יש כמה תשובות בעניין הר הבית. הוא היה נוכח בירושלים, והעיד על מיקומם של אזורים בהר הבית. (שו"ת רדב"ז, ח"ב, תרצ"א): **שאלת** ממני אודיעך דעתי אם מותר ליכנס לעליות הבנויות סביב לבית המקדש שהן בולטות לתוך המקדש על גבי זיזין וגזוזטראות, לפי שראית שנהגו בזה היתר ואין מוחה בידם. **תשובה.** דע שלא כל העליות שוות ולא כל הרוחות שוות וצריך אומד יפה לראות אי זו מותרות ואי זו אסורה, וזה כי הדבר ברור שתחת הכיפה שם אבן השתיה בלי ספק הנקרא אצלם אלסכרא. מ"מ אין ספק כי האבן הזאת אשר תחת הכיפה היא אבן השתיה אשר עליה היה הארון בבית קדש הקדשים לצד מערב. הילכך מי שעולה בעליות אשר לרוח מערב או הנכנס לראות מהפתח אשר לצד מערב צריך לשער שיהיה בינו לבין הכיפה יותר מאחד עשר אמה.

המורם כי רדב"ז קובע שאבן השתייה נמצאת בדיוק תחת כיפת הזהב. בנוסף כתב גם כיצד ינהג אדם העולה להר הבית: ייזהר שלא להתקרב (בצד המערבי) יותר מאחת עשרה אמות אל הכיפה.

נדגיש כי להלכה ולמעשה חל איסור מוחלט להעפיל אל ההר! תא חזי כמה קולמוסים נשתברו ונשברים עדין בנושא טעון זה. ונצטט מעט מתשובתו של הרשל"ץ יצחק יוסף בנושא ז"ל: "ועל כן, כל דברי הני רבנן המבקשים להתיר העלייה להר הבית על פי הבנתם באיזה טעמים מחודשים, תוך סתירת דברי הגאונים האוסרים, אין להם מקום על פי ההלכה, וכמה דיו השתפך וקולמוסין נשתברו על פתגם דנא וכמה יגדל הכאב על כי עתה נשאו ראש איזה אינשי **להציג מקצת דברי הפוסקים והרדב"ז בפני המון העם דלא ידעו בין טומאה לטהרה, להטעותם בדרך עקלקלה בדבר הלכה.**"

ב. רדב"ז (שו"ת רדב"ז חלק ג סימן תקמו). מביא את הנימוקים ההלכתיים האפשריים לסיבת החומרות בחמץ בפסח ז"ל: **שאלת** ממני אודיעך דעתי מה נשתנה חמץ בפסח מכל איסורין שבתורה, שהחמירה עליו תורה להצריכו בדיקה ושרוף וכלה וגם ביטול, והוסיפו חכמים להצריכו בדיקה בחורין ובסדקין ולחפש אחריו ולשרש אותו מכל גבוליו ועבר עליו בבל יראה ובל ימצא ואסורוהו בכל שהוא ואינו מתבטל כלל. וחומרות כאלו לא נמצאו בכל האיסורין שבתורה. **תשובה.** הילכך עדיין צריך טעם, ועל כן אני סומך על מה שאמרו רז"ל במדרשות כי חמץ בפסח רמז ליצר הרע, והוא שאור שבעיסה. ולכן כלה גרש יגרש אותו האדם מעליו, ויחפש עליו בכל מחבואות מחשבותיו, ואפילו כל שהוא לא בטיל והרי זה אמת ונכון. והנראה לעניות דעתי כתבתי.

תמצית מההלכה היומית

הרב אברהם כהנא

בשיניים עקב עצבנות. הנוטל למישהו אחר אין צריך ליטול ידיו, אבל הניטל חייב בנטילת ידיים (פס"ד ד, כא).

נטילת ידיים בכלי לנטול ציפורניו: אפשר לחלק את חובת הנטילה לדי' סוגים: א. רוח רעה ובכלל זה, הקם משינה, היוצא מבית הכיסא ומבית המרחץ, המגלח שערותיו וכן הנוטל ציפורניו. ב. רוח רעה שיש בה גם משום טומאה. ג. ידיו מטונפות מזוהמה של זיעה. ד. ידיו מלוכלכות מרפש וטיט. לעניין הסוג הראשון [שבכללו הנוטל ציפורניו] מצינו מחלוקת בין המקובלים והפוסקים האם דינם כנטילת ידיים שחרית שצריך ג' פעמים ובכלי (פס"ד ד, יח). נראה שמעיקר הדין חובת נטילת ידיים היא לסעודה ויש אומרים גם לתפילה ולקם ממיטתו, אך לכתחילה טוב שיטול גם דברים אלו בכלי (אול"צ ב א, טו).

אמר בספירת העומר את מספר הימים ללא אמירת 'היום': אדם שאמר את מספר הימים ללא אמירת המילה 'היום', כגון ששאלוהו את המניין לעומר ואמר: שלושים ושש, יש אומרים (חזו"ע יוס טוב, עמ' רמו) שיכול לספור באותו לילה בברכה משום ספק ספיקא: א. שמא מכיוון שלא אמר 'היום' לא יצא ידי חובה (ט"ז או"ח תפט, ז). ב. שמא לא יצא מפני שלא התכוון לצאת. ויש אומרים שאף אם לא אמר מילת 'היום' יצא ידי חובה ואין לספור באותו לילה בברכה (א"ר תפט, יג).

חובת הוראה במי שהגיע להוראה: נאמר במשנה: "החושך עצמו מן הדין פורק ממנו איבה וגזל ושבועת שווא" (אבות ד, ז). כל זמן שיכול למנוע את עצמו, טוב להשליך העול על אחרים וכך מונע מעצמו את איבת בעלי הדין ומסיר מעצמו חשש גזל (ר' יונה שם). כל זה דווקא בדיני ממונות, שאין המציאות ברורה ויתכן ובעלי הדין משקרים, אך כאשר נשאל על מעשה שהמציאות ברורה ורק צריך לפסוק הדין, ודאי שאין חיוב להתמנות להיות מורה הוראה, ורשאים להתרחק מזה (שו"ע חו"מ ח, ג), אך חייב לפסוק את הדין ואסור לו למנוע ולומר שישאל מאחרים מומחים (אגרו"מ או"ח ה כ, טז).

מכסה חלבי שהונח על סיר בשרי: אם אדם בישל בטעות עם סיר בשרי ומכסה חלבי שאינו 'בן יומו': א. אם המאכל פרווה: הרי שהסיר נותן טעם במאכל [נותן טעם] והאדים נותנים טעם במכסה [בר נ"ט בדבר מותר] ולכן הכל מותר ואין צריך הכשר, ויש מצריכים הכשר למכסה לכתחילה (קובץ צדקת אפרים ד, עמ' ריב). ב. אם המאכל פרווה והמכסה והסיר 'בן יומו': המכסה החלבי נותן טעם באדים וכן הסיר ולכן הכל נאסר וצריך הכשר (קובץ צדקת אפרים ד, עמ' ריא).

לא תיקום ולא תיטור בענייני עולם הזה: כתב הרמב"ם שבענייני העוה"ז ראוי לאדם להיות מעביר על מידותיו, שהכל אצל המבינים, הבל והבאי הם ואינם כדאי לנקום ולנטור עליהם (רמב"ם דעות ז, ז), דבר זה חיוק הרב מנחם מנדל מרימנוב שאדם יזכור תמיד (אור הנר, סדר היום כט).

אבידת הנפש: נאמר בתורה: "לא תראה את שור אחיך או את שני נדחים... השב תשיבם לאחיד... לא תוכל להתעלם", אם על אבידת ממון של חבירך חייבה התורה להשיבו, כ"ש אבדת נפש חברך. לכאן נאמר בלשון השבה ולא חזרה, לרמז שצריך לעמוד על המשמרת, לטרוח וליגע איך אחיד ישוב בתשובה ולא תוכל להתעלם בגלל הערבות ההדדית (של"ה, דרך חיים כי תצא).

מה רבו מעשיך ה': כשעסק ר' עקיבא בדיני השרצים, אלו שמטמאים ואלו לא, אמר "מה רבו מעשך ה' – יש לך בריות גדולות בים, ויש לך בריות גדולות ביבשה, בריות שביבשה אם ירדו לים, ולהיפך בריות הים אם יעלו ליבשה, מיד הם מתים (חולין קכז, א). נראה שהתפעלות של ר"ע הייתה, מכך, שהבורא התאים לכל יצור את מקומו ואת מחייתו. גם חוקרים מתפעלים באופן מיוחד מבריאת הצב, עוד יותר הם מתפלאים: מנין יודע הצב הימי את המקום שבו הוא מטיל את הביצים שלו, שזה דווקא בחוף מסויים, ולצורך זה הוא עובר אלפי ק"מ. אחד ההסברים שהם מנווטים עצמם על פי השמש! כיצד הצב יכול לאמוד בדיוק את החול שבו הוא מטיל את הביצים, שמצד אחד יהיה בו לחות מספקת, ומצד שני שגלי הים לא ישטפו אותו, גם רגליו מותאמות לחפירה כדי להטיל שם את ביציו (סודות נפלאות הבריאה, עמ' 40).

נתינת מאכל אדם לבעל חיים: בגמרא מבואר שמאכלי אדם אין לתת לבהמה (תענית כ, ב), משום ביזוי אוכלים, ונראה כבועט בטובתו של הקב"ה, ועוד שהתורה חסה על ממונם של ישראל (רש"י שם). יש מסתפקים אם דבר זה נאמר להלכה (א"ר קעא, א). אמנם מצינו היתרים בלי פקפוק במקרים הבאים: א. אם אין לו דבר אחר להאכיל (מחצה"ש קעא, א) ב. אם לא יאכיל לבהמה היא תחלה או תמות. ג. אם יש טירחה או הפסד להביא מזון של בע"ח. ד. אם הבהמה שלו ומזונותיו עליו. ה. יש אומרים ששיורי מאכל שעל השלחן שעומדים לזריקה אפשר להאכילם לבע"ח ללא חשש (פס"ת קעא, ח).

המגיס [מערבב] בשבת בתבשיל שעל גבי האש: פעולת ה'מגיס' היא ערבוב המזון באמצעות כלי, דבר המסייע לבישול ונחשב כבישול (רמב"ם שבת ג, יא). מי שעירבב תבשיל שעדיין לא נתבשל כל צורכו, יש מי שכתב שהתבשיל אסור בכל מקרה (א"א רנג, לב), ויש אומרים שדווקא אם אינו מבושל כלל, אבל אם היה ראוי לאכילה על ידי דחק גדול [מאכל בן דרוסאין] מותר בדיעבד (ביאורי"ה ש"ח, יח; ילקו"י ש"ח, מח).

נטילת ידיים אחר נטילת ציפורניים: הלכה היא, שהנוטל ציפורניו, היוצא מבית הכיסא ומבית המרחץ, הנוגע ברגליו והחופף את ראשו וכו' צריכים נטילת ידיים (שו"ע או"ח ד, יח). הלכה זאת, היא בין למי שנטל את ציפורני יד או ציפורני הרגל ואפילו רק ציפורן אחת. אין הבדל אם קצץ במספריים או בשיניו, ויש המלמדים זכות על מי שכסס ציפורניים

מטרות העצמותה

קמחא
דפסחא

לימוד
שירת
הבקשות
לילדים

בית
הוראה

לימוד
טעמי
המקרא

כולל
אברכים

חכמת נשים

ומפליא לעשות

האם עצרת פעם להתבונן בתינוק קטן? איך הוא סקרן, לומד, מתקדם בהתלהבות לדבר הבא...

איך הוא חי ושמח ברגע הזה? פניו מאירות, עיניו מחייכות, הוא כולו נוכחות. כולו חיים. וצחקו — מתגלגל ומתפרץ, שום רצינות בעולם לא תוכל לו.

בכל פעם שאני עוצרת לחשוב על זה, אני נפעמת מחדש.

כי כמה שזה מזכיר לנו — אותו.

את הגוף שלנו.

שאנחנו נוטים לשכוח כמה הוא פלא.

כמה לא מובן מאליו זה **לפעול, לחשוב,**

לזוז, לתקשר, לחיות.

הלב שלך פועם.

יותר מ-100,000 פעימות ביום.

הקיבה מפרקת ומזינה.

הכבד מייצר תאי דם.

הריאות שואפות אוויר גם כשאנחנו לא

שמים לב — מעל 20,000 נשימות ביום.

"כל הנשמה תהלל י-ה" על כל נשימה,

להלל.

העור מתחלף.

העיניים רואות.

המוח שלך חושב

הידיים פועלות נעות

כל כולך מלאת הרגשים

המערכת החיסונית שלך מגינה עלייך בשקט

—

מזהה, מתמודדת, מנטרלת מאות אלפי

פולשים פוטנציאליים, אולי אף מיליונים

ביום.

הגוף שלך — הוא **פלא הבריאה.**

הגוף שלך

זה פלאי הבריאה

הא-ל הגדול — בחסדו האינסופי ונתינתו

הבלתי מוגבלת

הגיבור — הגבולות הדיוקים השמירה על

הכלים שלנו

אכן כובש את יצרו האינסופי לתת... כדי

שלא נתכלה

הנורא — ההבנה כמה אנחנו קטנים וכמה

חסדי השם יתברך

הם אינסופיים לעולמי עדי!!!

תחשבי על שזה רק רובד אחד

עומקים של תחושות הגיונות רצונות חלומות

מטרות שאיפות בחירות

רגעים....

נחת...

את פלא.

לא מטפורה. לא הגזמה.

פלא אמיתי.

מערכת משוכללת, עדינה, רגישה, חכמה—

שפשוט...פועלת.

ואת מתעוררת בבוקר.

ומתחילה תנועה של חיים.

והוא את, הפלא הזה. כל הזמן

הלכתי פעם עם ביתי ברחוב

והיא שתפה אותי שכואב לה הרגל

שאלתי אותה את יודעת למה כואבת לפעמים

הרגל?

שנזכור שצריך להודות

גם כשהאדם לא עושה כלום

עצם החיים — הם פלא — וצריך להודות

עליהם

מתנת החוסר

ועם כל הפאר הזה—

אנחנו לעיתים מסתובבות עם תחושת חסר.

"הלואי שהייתי גבוהה יותר"

"אם רק היו לי יותר אנרגיות"

"הלואי שהייתי עם פחות רגישות"...

אבל אולי...

אולי דווקא שם נמצא הפלא.

דווקא ברגישות שלך.

דווקא בעור הדק הזה.

דווקא באתגר.

דווקא בחולשה.

כי היא—

מובילה אותך פנימה

יוצרת חיבור עמוק יותר.

כי היא—

הופכת אותך לאנושית.

רחומה. אמיתית.

היא הופכת אותך למי שאת

לייחודיות שבך

הכי מדויקת למשבצת שלך בעולם

אז אולי הגיע הזמן לשים זרקור.

לא רק על מה שהולך לנו "טוב"

אלא גם — ובעיקר—

על מה שלא.

על מה שכואב.

על מה שמעיף.

על מה שלא מביא מחיאות כפיים.

כי גם זה פלא

שהוא לא פספוס

הוא בכוונת הבורא -

פלא שמכוון אותנו.

שמעין אותנו.

שמצמיח אותנו.

שמחבר אותנו.

והוא נתן אותו לנו באהבה וברחמים גדולים

"שאם יסתם אחד מהם

או אם יפתח אחד מהם"

משמע שיש מישהו שם למעלה

שמדייק את הגודל שלהם בכל רגע

כל עוד הוא גזר לנו חיים

כדי שהפלא הזה שחיים שמו ימשיך...

יחד איתי

תעצרי רגע.

תנשמי.

תניחי יד על הלב. תתחברי לפעימות,

תגידי **תודה** מהלב שלך

תודה, על גוף. תודה, על נפש. תודה, על

חיים.

תודה על כל פעימה, תודה על הכול.

החיסרון הוא חלק מהפלא

תודה גם על החיסרון הזה -

כי בדיוק בדיוק ככה,

את שלמה.

את לא נמדת בכך שאין סדקים—

כי דווקא הם מאפשרים לאור שבתוך לזלוג

החוצה

ולאפשר לנו גם להנות מאורך

והאור הזה—

הוא אורך — מנשמתך החצובה מתחת

לכיסא הכבוד

אם תתבונני כך על כל חסרונותיך

כישלונותיך טעויותיך, כפלא..... פלא

גדול....

תזכי בע"ה לראות אותו

גם אם לא אמרת את זה בהתבוננות עד

היום—

היום את יכולה להתחיל.

היום הוא מתנה

הגוף הוא מתנה.

ברכת אשר יצר היא מתנה כפולה

הזדמנות בשבילנו

להתבונן בפלאי הגוף ולהודות עליהם

אם תהיה לי זכות, בברכת אשר יצר

הקרובה שלך

תרגישי את הלב שלך

מוזמנת להעביר ליקרות לך,

ולהודות לה'

מברכת אותך בבריאות ואושר

באהבה רבה,

ליאורה דהן

מטפלת ומאמנת מנטלית

050-410-3-421

dahan.liora.co@gmail.com

מטרות העמותה

קמחא
דפסחא

לימוד
שירת
הבקשות
לילדים

בית
הוראה

לימוד
טעמי
המקרא

כולל
אברכים